

Asia: VN/14961/2024

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Avovastaus

Sahateollisuus ry korostaa, että keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimenpideohjelmassa tulee huomioida ilmastoneutraaliuden saavuttamiseen liittyvä epärealistisuus. Uuden tutkimustiedon valossa Suomen ilmastotavoitteiden ja arvioidun päästö- sekä hiilinielukehityksen välinen ristiriita on kasvanut niin suureksi, että vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite ei ole nykytilanteessa realistinen.

Sen sijaan, että Suomea pyrittäisiin ohjaamaan kohti täysin epärealistista kansallista tavoitetta, olisi viisaampaa asettaa ilmastoneutraaliudelle uusi, realistinen aikataulu.

Tavoitteen tulisi perustua ajantasaiseen tietoon hiilinielujen kehityksestä talouden reunaehdot huomioiden, jotta tavoite tukee elinkeinoelämän kestävästä kehityksestä ja mahdollistaa ilmastotoimien toteuttamisen käytännössä. Samalla kansallista ilmastotavoitetta tulee tarkastella uudelleen siten, että se ei vaaranna suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä tai aiheuta työpaikkojen menetyksiä. Ilmastotoimien tulee olla vaikuttavia, mutta myös toteuttamiskelpoisia ja sosiaalisesti oikeudenmukaisia, jotta ne voivat aidosti tukea kokonaiskestäviä ilmastotoimia.

Liikenne

Avovastaus

Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde, minkä Suomen maantieteellinen rakenne osin selittää. Henkilöautot muodostavat noin 52 % liikenteen päästöistä, ja erityisesti Sahateollisuudelle keskeiset kuorma-autot noin 35 % päästöistä.

Suunnitelman keskeisiä toimenpiteitä liikenteen päästöjen vähentämiseksi ovat jakeluvelvoite sekä sähköisen liikenteen edistäminen. Jakeluvelvoite nostaa polttoaineiden hintoja ohjaten samalla ylimääräisen ajamisen karsintaan sekä kohti liikenteen sähköistämistä.

On kuitenkin tärkeä huomioda, että esimerkiksi sahateollisuuden puunhankinnassa käytettävien raskaiden ajoneuvojen sähköistäminen ei ole nykyteknologian puitteissa realistista. Ajomatkat ovat myös jo valmiiksi tarkoin optimoitu ylimääräisen ajon välttämiseksi. Näin ollen Sahateollisuus ry:lle jakeluvelvoite näkyy ensisijaisesti negatiivisena asiana eli polttoainekustannusten nousuna.

Sahateollisuuden näkökulmasta jakeluvelvoitteen kustannusvaikutusten tulisi kohdistua ensisijaisesti yksityisautoiluun, jossa sähköiseen liikenteeseen siirtyminen on teknologisesti ja infrastruktuuriltaan toteutettavissa jo nyt ja vielä laajemmin lähitulevaisuudessa.

Jakeluvelvoitteen ei tule muodostaa ylimääräistä rasitetta teollisuudelle, erityisesti niillä sektoreilla, joissa polttoaineen kulutus liittyy ajoneuvoihin, joiden sähköistäminen ei ole toistaiseksi mahdollista.

Ilman erillistä ammattidieseljärjestelmää jakeluvelvoitteen aiheuttama polttoainekustannusten nousu heikentää kotimaisten sahojen kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Näin ollen Sahateollisuus ry korostaa, että Suomen tulisi kiireellisesti edistää ammattidieselin käyttöönottoa osana liikenteen päästövähennystoimia.

Lisäksi huomautamme, että tieverkoston kunnossapidon ja korjausvelan hillinnän merkitys ei tule luonnoksessa esille tarvittavalla tavalla. Tieverkoston nykyinen heikko kunto aiheuttaa enemmän vierintävastusta ja ajon epätasaisuutta, jolloin ajoneuvo kuluttaa enemmän polttoainetta. Nykyisen liikenteen tuottavuuteen tulisikin kiinnittää huomiota osana ilmastopolitiikkaa ja alemman asteisen tieverkostoa tulisi kehittää perusrahoitusta nostamalla.

Maatalous

Avovastaus

Sahateollisuus ry pitää maatalouden maaperäpäästöjen hillitsemistä keskeisenä osana taakanjakosektorin ilmastotoimia. Nämä toimet ovat myös merkittävässä roolissa maankäyttösektorin hiilitaseen hallinnassa. Erityisesti turvemaapellot aiheuttavat merkittävän päästön, ja niiden vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat ilmaston kannalta välttämättömiä. Myös käytöstä poistuneiden peltojen metsittäminen on tärkeä keino maaperäpäästöjen hillinnässä.

Rakennusten erillislämmitys

Avovastaus

Rakennusten erillislämmityksestä aiheutuvien päästöjen vähentäminen on olennainen osa taakanjakosektorin ilmastotoimia. Öljylämmityksestä luopuminen on tässä keskeinen askel, sillä se vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja edistää siirtymistä vähäpäästöisiin lämmitysmuotoihin.

Sahateollisuus ry haluaa myös muistuttaa, että rakennusten erillislämmityksiin liittyvien ratkaisujen lisäksi rakennusten energiatehokkuus on ratkaisevassa roolissa päästöjen hillinnässä.

Sahateollisuus ry korostaa, että puusta valmistetut talot tarjoavat kestävä ja ilmastoystävällisen vaihtoehdon, joka yhdistää energiatehokkuuden, uusiutuvan materiaalin käytön sekä hiilivaraston pitkäaikaisen sitoutumisen rakenteisiin. Puupohjainen rakentaminen tukee siten sekä päästövähennystavoitteita että maankäyttösektorin hiilitaseen hallintaa. Puurakentaminen tulee siten ottaa yhdeksi työkaluksi ilmastopolitiikan tavoitteiden edistämiseksi.

Työkoneet

Avovastaus

ETS2 tulee lisäämään työkoneiden kustannuksia merkittävästi. Työkoneille metsässä tulee luoda palautusmekanismi, joka toteuttaa EU:n hengen eli niille ei kohdisteta lisäkustannuksia. Lisäksi teollisuuden, satamien yms. työkoneiden kustannusnousua ETS2:sta ja jakeluvetoisista johtuen tulee hillitä.

Sahateollisuus ry näkee työkoneiden sähköistämiseen suunnattavan tuen tärkeänä. Huomionarvoista kuitenkin on, että kaikkien työkoneiden sähköistäminen ei ole vielä nykyteknologialla mahdollista. Sahateollisuuden toiminnassa työkoneiden sähköistämismahdollisuudet vaihtelevat toimintaympäristön mukaan.

Puun korjuussa ja kuljetuksessa käytettävien työkoneiden sähköistäminen ei ole nykyteknologian puitteissa realistista, mutta sahojen porttien sisäpuolella operoivat koneet voitaisiin teknisesti sähköistää kokonaisuudessaan. Näiden investointien taloudellinen kannattavuus on kuitenkin hyvin rajallinen, eikä sähköistämiseen ryhdytä tällä hetkellä laajemmin ilman erillistä tukea.

Sahateollisuus ry kannattaa työkoneiden sähköistämiseen kohdistettua tukea, koska se mahdollistaisi merkittävät päästövähennykset ja tukisi Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista kustannustehokkaalla tavalla. Puhtaiden kuorma-autojen hankintatuki onkin sahateollisuuden mielestä hyvä asia.

Jätehuolto

Avovastaus

F-kaasut

Avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

Avovastaus

Teollisuuden päästövähennykset ovat olennainen osa ilmastosuunnitelman toimenpiteitä. Sahateollisuudessa siirtymää kohti vähäpäästöisyyttä on toteutettu jo pitkään. Yritykset ovat panostaneet energiatehokkuuteen, uusiutuvan energian hyödyntämiseen sekä fossiilisista polttoaineista irtautumiseen osana omaa tuotantoaan. Sahat käyttävät prosessien sivuvirtoja, kuten kuorta ja purua, energiantuotannossa, mikä on vähentänyt ulkoisen energian tarvetta sekä pienentänyt merkittävästi hiilijalanjälkeä.

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Avovastaus

Kunnilla on keskeinen rooli ilmastotyössä, erityisesti kaavoituksen ja maankäytön kautta. Sahateollisuus ry korostaa, että kuntien ilmastotoimien vaikuttavuutta voidaan merkittävästi lisätä edistämällä vähäpäästöistä rakentamista, erityisesti puurakentamista.

Puurakentaminen tarjoaa konkreettisen keinon vähentää uudisrakentamisen päästöjä, sillä puu toimii pitkäaikaisena hiilivarastona ja korvaa fossiilisia rakennusmateriaaleja. Kuntien omissa julkisrakennushankkeissa tulisi kilpailutuksissa huomioida hinnan lisäksi myös rakentamisen päästöt, jolloin ilmastovaikutukset olisivat aidosti mukana päätöksenteossa.

Lisäksi kunnat voivat ohjata yksityistä rakentamista vähäpäästöisempään suuntaan kaavoituksen keinoin – esimerkiksi mahdollistamalla ja suosimalla puupohjaisia rakennusratkaisuja. Puurakentamisen lisääminen kunnissa tulisi nähdä yhtenä konkreettisena ja kustannustehokkaana toimenpiteenä osana alueellista ilmastotyötä.

Kulutuksen hiilijalanjälki

Avovastaus

Ilmastotyössä kulutuksen ohjaaminen kestävämpään suuntaan on keskeinen keino päästöjen vähentämiseksi. Ilmastosuunnitelmassa tulisi korostaa nykyistä vahvemmin toimia, jotka ohjaavat kulutusta kohti uusiutuvista raaka-aineista valmistettuja tuotteita sekä kotimaisia vaihtoehtoja. Uusiutuvat ja kotimaassa tuotetut tuotteet tukevat sekä ilmastotavoitteita että huoltovarmuutta, ja niiden suosiminen vähentää riippuvuutta fossiilisiin raaka-aineisiin perustuvasta tuonnista.

Julkiset hankinnat

Avovastaus

-

Muut poikkisektorit

Avovastaus

Vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden osalta luonnoksessa on täsmällisesti kuvattu keskeiset haasteet, kuten pysyvyyden varmistaminen, uskottavan perusuran määrittäminen sekä lisäisyyden osoittaminen. Nämä haasteet korostuvat erityisesti metsäsektorin hankkeissa, jotka liittyvät puuntuotantoon.

Jakeluvelvoitteen osalta Sahateollisuus ry pitää joustomekanismeja yleisellä tasolla hyvänä ratkaisuna. Ne tarjoavat Suomelle kustannustehokkaan keinon täyttää jakeluvelvoitteen vaatimukset ja voivat samalla lieventää jakeluvelvoitteen vaikutusta polttoaineen hintaan. On kuitenkin tärkeää, että toimet kohdistuvat jakeluvelvoitteen alkuperäiseen tavoitteeseen, eli fossiilisten polttoaineiden käytön ja niistä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen. Joustomekanismeihin soveltuvia toimia ovat esimerkiksi työkoneiden sähköistäminen ja öljylämmityksestä luopuminen. Sen sijaan maankäyttösektorin hiilinieluja ei tule käyttää kompensoimaan fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Sahateollisuus ry korostaa, että kiertotalouden edistäminen ei tarkoita pelkästään neitseellisten luonnonvarojen käytön vähentämistä, vaan myös kulutuksen ohjaamista uusiutumattomista raaka-aineista uusiutuviin. Tässä erityisesti puulla on merkittävä rooli, sillä sen käyttö rakentamisessa, pakkauksissa ja energiantuotannossa voi korvata fossiilisia ja uusiutumattomia vaihtoehtoja.

Lisäksi sahateollisuuden yritykset ovat jo pitkään hyödyntäneet tuotannon sivuvirtoja tehokkaasti. Kuori, puru ja hake ohjautuvat energiantuotantoon, pellettien valmistukseen tai jatkojalostukseen, mikä vähentää jätettä ja parantaa resurssitehokkuutta. Sahateollisuus on siten kiertotalouden käytännön toteuttaja, joka yhdistää materiaalitehokkuuden, uusiutuvan raaka-aineen käytön ja vähäpäästöisen tuotannon.

Ilmastosuunnitelmassa tulisi tunnistaa sahateollisuuden rooli kiertotalouden edelläkävijänä ja varmistaa, että politiikkatoimet tukevat uusiutuvien, kotimaisten raaka-aineiden käyttöä osana kestävää siirtymää.

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Avovastaus

Taakanjakosektorille Maankäyttösektorin luonnollisten hiilinielujen kasvattaminen hakkuita vähentämällä vaikuttaisi negatiivisesti talouteen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin alentaessaan puuta jalostavan teollisuuden sekä metsänomistajan saamia tuloja ja vaikuttaessaan metsäalan työllistämismahdollisuuksiin.

Muita huomioita

Avovastaus

-

Aalto Tino
Sahateollisuus ry